

Καλλιρρόη Παρρέν - Σιγανού

Πλατάνια Αμαρίου Ρεθύμνου, 1 Μαΐου 1859 – Αθήνα, 15 Ιανουαρίου 1940.

Πρωτοπόρος του γυναικείου κινήματος στην Ελλάδα, συγγραφέας και πρώτη ελληνίδα δημοσιογράφος.

ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

Γεννήθηκε στα Πλατάνια Αμαρίου Ρεθύμνου και σύμφωνα με την θέληση των γονέων της έλαβε πολύ καλή μόρφωση. Το 1867, ενώ ήταν ακόμα 8 ετών, η αποτυχημένη εξέγερση της Κρήτης κατά των Οθωμανών υποχρέωσε τον πατέρα της Σπυριδώνα Σιγανό να καταφύγει με την οικογένειά του στον Πειραιά, όπου και έγινε πρόεδρος της «Επιτροπής Κρητών Προσφύγων». Στον Πειραιά, η μικρή Καλλιρρόη σπούδασε στην «Σχολή Σουρμελή» και την γαλλική «Σχολή Καλογραιών» και μετά στο περίφημο «Αρσάκειο» της Αθήνας, τότε σχολή παιδαγωγών, από την οποία αποφοίτησε το 1878 με άριστα.

Η «ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ»

Ανέλαβε το 1879 την διεύθυνση του «Ροδοκανάκειου Παρθεναγωγείου της Ελληνικής Κοινότητας Οδησού» στην Ρωσία και μετά από 5 χρόνια τοποθετήθηκε ως διευθύντρια του «Ζαππείου Παρθεναγωγείου» της Αδριανουπόλεως. Το 1886 εγκατέλειψε την διδασκαλία και εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αθήνα, όπου και παντρεύτηκε τον αγγλογάλλο δημοσιογράφο Ιωάννη Παρρέν, ιδρυτή του «Αθηναϊκού Πρακτορείου».

Με ενθάρρυνση και ηθική στήριξη από τον σύζυγό της, στράφηκε στην δημοσιογραφία και στις 9 Μαρτίου 1887 εξέδωσε το πρώτο φύλλο της περίφημης εβδομαδιαίας «Εφημερίδος των Κυριών», της πρώτης ελληνικής γυναικείας εφημερίδας, γραμμένης αποκλειστικά από γυναίκες συντάκτριες που είχαν αποκτήσει μόρφωση στο εξωτερικό (τα δύο πρώτα φύλλα ωστόσο τα έφτιαξε εντελώς μόνη, υπογράφοντας ως Εύα Πρενάρ).

Το πρώτο εκείνο ηρωϊκό φύλλο διαβάστηκε σχεδόν από τους πάντες (πούλησε 10.000 αντίτυπα σε έναν αθηναϊκό πληθυσμό μόνον 65.000 ανθρώπων, αρκετοί από τους οποίους ήταν αναλφάβητοι), αλλά κόστιζε στην «βλάσφημη» και «αναρχική» κυρία «Πρενάρ» μία βροχή υβριστικών, ειρωνικών, ακόμη και απειλητικών σχολίων από τους δημοσιογράφους της εποχής: «θα την συντριψω διότι μαστροπεύει τας γυναίκας» διεκήρυσσε ο

διευθυντής της εφημερίδας «Επιθεώρησις».

Με την βοήθεια όμως κάποιων λιγοστών υποστηρικτών της, ανάμεσα στους οποίους ήσαν ο ποιητής Κωστής Παλαμάς και ο συγγραφέας Γρηγόρης Ξενόπουλος, η Καλλιρόη Παρρέν κατόρθωσε να επιβάλει τον διεκδικητικό λόγο της, να αποκαλύψει από το τρίτο φύλλο της εφημερίδας την πραγματική της ταυτότητα και να συγκεντρώσει γύρω της τις λίγες γυναίκες της εποχής που μπορούσαν να αντέξουν το, εξωφρενικό για τα δεδομένα της τότε καθυστερημένης Ελλάδας, όραμα της γυναικείας χειραφέτησης. Η εφημερίδα εκδιδόταν έκτοτε κάθε εβδομάδα επί 31 συνεχή χρόνια και σταμάτησε μόνον όταν το 1918 η εκδότρια εξορίστηκε για περίπου 10 μήνες στην Ύδρα λόγω των πολιτικών της φρονημάτων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Η Καλλιρόη, στην οποία ο Παλαμάς είχε αφιερώσει και ένα ποίημά του (*«Χαίρε γυναίκα της Αθήνας, Μαρία, Ελένη, Εύα. Να η ώρα σου. Τα ωραία σου φτερά δοκίμασε και ανέβα και καθώς είσαι ανάλαφρη και πια δεν είσαι σκλάβα προς τη μελλούμενη άγια γη πρωτύτερα εσύ τράβα και ετοίμασε τη νέα ζωή, μιας νέας χαράς υφάντρα και ύστερα αγκάλιασε, ύψωσε και φέρε εκεί τον άντρα...»*) εκπροσώπησε την τελευταία δεκαετία του 19^{ου} αιώνα την Ελλάδα σε διεθνή Συνέδρια Γυναικών στο Παρίσι, το Λονδίνο και το Σικάγο (1888, 1889, 1893, 1896, 1900).

Πίστευε ότι *«το μεγαλείο της Ελλάδος έγκειτο στο μεγαλείο των θυγατέρων της»*. Προς χάρη των γυναικών λοιπόν, ίδρυσε το 1893 την «Ένωση υπέρ της Χειραφετήσεως της Γυναίκας», καθώς και διάφορα κοινωφελή ιδρύματα για την ανακούφιση των απόρων γυναικών και την βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου των γυναικών: το 1890 ίδρυσε το «Κυριακάτικο Σχολείο», στο οποίο διδάσκονταν ανάγνωση και γραφή οι εργάτριες και οι υπηρέτριες, το 1895 μαζί με την Ναταλία Σούτσου το «Άσυλο της Αγίας Αικατερίνης», στο οποίο έβρισκαν προστασία οι ανύπαντρες μητέρες και οι κακοποιημένες εργάτριες, το 1896 το «Άσυλο Ανιάτων Γυναικών», το 1896 την «Μεγάλη Ένωση των Ελληνίδων», το 1898 τον «Πατριωτικό Σύνδεσμο» μετέπειτα ΠΙΚΠΑ. Το 1895 μάλιστα απευθύνθηκε στον τότε πρωθυπουργό Χ. Τρικούπη, ζητώντας την κατοχύρωση των πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών.

ΥΓΙΗΣ ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ

Η Καλλιρόη Παρρέν, αγωνίστηκε κατά της αμάθειας και των προλήψεων, εκφράζοντας έναν υγιή φεμινισμό που ζητούσε ισοτιμία των δύο φύλων και όχι αναστροφή ρόλων. Δεν αμφισβήτησε ποτέ τον οικογενειακό θεσμό. Εκείνο που ζητούσε ήταν η άρση του κοινωνικού αποκλεισμού των γυναικών και η κατοχύρωση του δικαιώματος να μορφώνονται και να μπορούν μετά να χρησιμοποιήσουν επαγγελματικά την μόρφωσή τους.

Το 1911 ίδρυσε επίσης το «Λύκειο Ελληνίδων», για την πνευματική εξύψωση των Ελληνίδων, το οποίο έγινε εστία έρευνας και διάδοσης του νεοελληνικού λαϊκού πολιτισμού και το 1912 ίδρυσε το «Πατριωτικό Ίδρυμα». Το 1921 διοργάνωσε το δεύτερο γυναικείο συνέδριο στην Ελλάδα (το πρώτο είχε γίνει στην Ακρόπολη, στις 24 Μαΐου 1898, υπό την προεδρία της Καλλιρρόης Κεχαγιά) και έπεισε τον τότε πρωθυπουργό Δ. Γούναρη να τοποθετηθεί προσωπικά υπέρ την χορήγησης ψήφου στις γυναίκες (που άργησε βέβαια πολύ να χορηγηθεί: δόθηκε το 1930 για δημοτικές μόνον εκλογές και για όσες γυναίκες ήσαν πάνω από 30 ετών και μόλις στις 28 Μαΐου 1952 για εθνικές εκλογές με πλήρες δικαίωμα «εκλέγειν και εκλέγεσθαι»).

Το κανονικό δικαίωμα ψήφου των γυναικών δεν πρόλαβε να το δει η Καλλιρόη Παρρέν, αφού πέθανε από εγκεφαλικό επεισόδιο στις 16 Ιανουαρίου 1940 στην Αθήνα. Κηδεύτηκε δημοσία δαπάνη στο 1^ο Νεκροταφείο, όπου πέντε δεκαετίες αργότερα, στις 6 Ιουνίου 1992, έγιναν από τον Δήμο Αθηναίων τα αποκαλυπτήρια μιας προτομής της.

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ:

Με τον μακροχρόνιο αγώνα της, η Καλλιρόη Παρρέν ενέπνευσε αυτοπεποίθηση στις γυναίκες της Ελλάδος, αλλά και έκανε του άντρες να μπορούν να δείξουν επιτέλους εμπιστοσύνη στις γυναικείες ικανότητες. Συνέγραψε πολλά άρθρα, μυθιστορήματα και θεατρικά έργα, ανάμεσα στα οποία και τα «Η Ιστορία της Γυναικός από κτίσεως κόσμου έως σήμερα» (1889, τρεις τόμοι), «Επιστολαί Αθηναίας προς Παρισινήν» (1896 - 1897), «Η μάγισσα» (1901), «Το νέον συμβόλαιον» (1902), «Η νέα γυναίκα» (1907, τρίπρακτο θεατρικό δράμα), «Το σχολειον της Ασπασίας» (1908), «Η Χειραφετημένη» (1915), κ.ά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Βαρίκα Ε. , «Η εξέγερση των Κυριών. Η γένεση της φεμινιστικής συνείδησης στην Ελλάδα, 1833 - 1907», εκδόσεις «Κατάρι», Αθήνα, 1996